

Dělník v textilní výrobě (kód: 31-065-E)

Autorizující orgán:	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů:	Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání:	Dělník v textilní výrobě
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	2

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Vykonávání ručních a strojně ručních prací v textilních provozech	2
Obsluha dílčích částí poloautomatických zpracovatelských strojů nebo zařízení v textilních provozech	2
Spolupráce při obsluze strojů a aparaturních zařízení v textilních provozech podle příkazů předáka	2
Obsluha jednoduchých textilních strojů a zařízení v textilních provozech	2
Přejímání, vážení, měření a evidování produkce v textilních provozech	2
Kontrolování definovaných parametrů surovin, polotovarů a výrobků v textilních provozech	2
Provádění manipulačních prací v textilních provozech	2

Platnost standardu

Standard je platný od: 01.12.2015

Kritéria a způsoby hodnocení

Vykonávání ručních a strojně ručních prací v textilních provozech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést jednoduché ruční nebo strojně ruční práce v textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Použít přístroje pro určování měř a vah, vysvětlit pravidla pro metrologii	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat povinné ochranné pomůcky pro práci v konkrétním textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha dílčích částí poloautomatických zpracovatelských strojů nebo zařízení v textilních provozech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést zadané podpůrné pracovní operace na dílčích částech strojů nebo zařízení v textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Použít přístroje pro určování měř a vah	Praktické předvedení
c) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat povinné ochranné pomůcky pro obsluhu strojů a práci na konkrétním textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Prokázat základní znalosti o dílčích částech a funkcích poloautomatických zpracovatelských strojů nebo zařízení v textilních provozech a o účelu a principu pracovních operací na strojích	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Spolupráce při obsluze strojů a aparaturních zařízení v textilních provozech podle příkazů předáka

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést určené pracovní operace ve spolupráci s předním dělníkem během obsluhy konkrétních strojů a zařízení v textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat povinné ochranné pomůcky pro obsluhu strojů a práci na konkrétním textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Prokázat základní znalosti o dílčích částech strojů a aparaturních zařízení a jejich funkcích v textilních provozech a o účelu a principu pracovních operací na strojích	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha jednoduchých textilních strojů a zařízení v textilních provozech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést zadané pracovní operace na jednoduchých strojích a zařízeních v textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Použít měřicí přístroje (metry, váhy atd.)	Praktické předvedení
c) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat povinné ochranné pomůcky pro obsluhu strojů a práci na konkrétním textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Prokázat základní znalosti vstupních, funkčních a výstupních částí jednoduchých textilních strojů a zařízení, jejich účelu a principu pracovních operací na těchto strojích	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Přejímání, vážení, měření a evidování produkce v textilních provozech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zkontrolovat technické údaje u surovin, polotovarů a výrobků v souladu s dokumentací (například s dodacím listem), převzít, zvážít, změřit a zaevidovat produkci	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Použít přístroje pro určování měř a vah	Praktické předvedení
c) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat povinné ochranné pomůcky pro práci v konkrétním textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kontrolování definovaných parametrů surovin, polotovarů a výrobků v textilních provozech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prohlédnout textilní polotovar nebo hotový textilní výrobek	Praktické předvedení
b) Označit vady podle příslušného pracovního postupu, etalonu nebo klasifikačního řádu	Praktické předvedení
c) Odstranit odstranitelné vady	Praktické předvedení
d) Zaevidovat výsledky kontroly	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Podat informaci k opatřením na odstranění nekvalitní produkce (operátorům, mistroví) a zkontrolovat splnění přijatých opatření	Praktické předvedení
f) Použít přístroje pro určování měř a vah	Praktické předvedení
g) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat povinné ochranné pomůcky pro práci na konkrétním textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Prokázat základní znalosti o textilních vláknech, přízích, tkaninách, pleteninách a netkaných textiliích (základní druhy, vlastnosti, parametry)	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění manipulačních prací v textilních provozech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést konkrétní manipulační práci v textilním provozu	Praktické předvedení
b) Dodržovat předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, používat povinné ochranné pomůcky pro práci na konkrétním textilním provozu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována.

(odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=30923&kod_sm1=29)

Výroba textilií v jednotlivých jejich typech je velmi diverzifikovaná a specializovaná podle firem a použitých technologií (např. tkaní, pletení, výroba netkaných textilií, úprava textilií, barvení textilií, potiskování textilií), pro výrobu textilií jsou používány různé stroje, linky a zařízení. Pro účely tohoto standardu se textilními stroji rozumí stroje, linky a zařízení na výrobu textilií ve všech jejich stupních zpracování a formách.

Uchazeči bude zadáno vykonat pomocné, přípravné, obslužné a manipulační práce v textilním provozu dle výrobního programu firmy a dle hodnoticího standardu (odborných kompetencí), např. manipulace s materiálem a polotovarem na vstupu do stroje, linky a zařízení, kontrola průběhu zpracování textilie na stroji, lince a zařízení, manipulace s polotovarem a hotovým výrobkem na výstupu ze stroje, linky a zařízení, kontrola přístrojů zobrazujících stav činnosti stroje, linky a zařízení, značení a balení hotových výrobků.

Zkouška podle tohoto hodnoticího standardu bude probíhat za běžného provozu, kdy s ohledem na charakter výroby může jít o velké finanční hodnoty zpracovávaných materiálů a strojů a o kvalitu vyrobeného produktu. Ve snaze zamezit finančním ztrátám je žádoucí, aby uchazeč u každé prověřované odborné způsobilosti vykonával prakticky ty operace nebo pracovní úkony, viz kritéria hodnocení, které nezpůsobí finanční ztráty, tj. některé postupy simuluje, některé pracovní úkony operací vykonává, pokud stroj není v chodu, nebo vykonává některé pracovní úkony operací pod dohledem řádné obsluhy, nebo vykonává pracovní úkony operací určené zkoušejícím a ostatní operace popíše nebo vysvětlí, nebo vybrané úkony operací vykonává paralelně nebo ve spolupráci s řádnou obsluhou strojů a zařízení.

Uchazeč dostane komplexní úkol a bude vykonávat operace (pracovní úkony) náležející k odborné kompetenci, zkoušející bude sledovat plnění úkolu. Zkoušející bude sledovat uchazeče v průběhu plnění zadaného úkolu také z hlediska dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tj. jak si vede při obsluze strojů a jak se pohybuje v provozu textilní výroby. Konkrétní postupy zkoušení pro každou odbornou kompetenci budou přizpůsobeny charakteru výroby a provozním podmínkám, ve kterých bude probíhat zkoušení.

V odborné kompetenci „Vykonávání ručních a strojně ručních prací v textilních provozech“ se jedná o výkon dílčích operací spjatých s manipulací se zpracovávaným materiálem a polotovary před strojem, linkou a zařízením, na stroji, lince a zařízení, s manipulací s polotovary a výrobky na výstupu ze stroje, linky a zařízení, o značení a balení hotových výrobků apod.

Při ověřování kritérií způsobem "praktické předvedení a ústní ověření" se požaduje stručné slovní doplnění předvedené činnosti ve smyslu vysvětlení nebo obhajoby zvoleného postupu nebo řešení. Při ověřování splnění kritérií založených na formě praktického předvedení (varianty činností jsou stanoveny strukturou odborných kompetencí tohoto hodnoticího standardu) je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů a ke kvalitě zhotoveného výrobku.

Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (používaných strojů a zařízení v rozsahu hodnoticího standardu) a umožní uchazeči se s ním seznámit minimálně 2 týdny před zkouškou; o formě seznámení uchazeče se seznamem strojů rozhoduje autorizovaná osoba.

Písemné ověření probíhá formou písemného testu. Testy vytváří autorizovaná osoba na základě pravidel stanovených v hodnoticím standardu. Obsah otázek testu vychází z konkrétního výrobního programu firmy, na jejímž pracovišti se zkouška realizuje. Test může být uchazečům zadán v elektronické podobě.

Pravidla pro aplikaci písemných testů jako způsobu ověřování

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.

B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:

B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:

Pro každé kritérium existuje několik otázek.

B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:

Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.

B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:

Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání *výrobce textilií* nebo *pracovník v textilním a oděvním průmyslu* nebo v jiných textilních oborech + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti výroby textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování v textilních oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti textilní výroby a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti výroby textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování v textilních oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- c) Vyšší odborné vzdělání se zaměřením na textilní technologie a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti výroby textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování v textilních oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na textilní technologie a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti výroby textilií nebo ve funkci učitele odborných předmětů v textilních oborech nebo ve funkci učitele praktického vyučování v textilních oborech nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- e) Profesionální kvalifikace 31-065-E Dělník v textilní výrobě + střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v řídicích pozicích v oblasti výroby textilií, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici dílnu vybavenou na odpovídající úrovni, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Ochranné pracovní prostředky
- Stroje, linky a zařízení pro výrobu textilií (ve všech jejich stupních zpracování a formách) dle konkrétního výrobního programu firmy
- Výrobní předpisy, technologické postupy
- Pracovní pomůcky
- Přístroje pro určování měr a vah
- Přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům

- Místnost pro písemnou část zkoušky, psací potřeby, formuláře s testy, popřípadě PC a testy připravené v elektronické podobě
- Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů při zkoušce

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 20 až 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

MILETA, a. s., Hořice

VEBA, textilní závody, a. s., Broumov

NOVÁ MOSILANA, a. s., Brno

KORDÁRNA, a. s.

LaLINEA, s. r. o.

INTERES21 spol. s r. o., Broumov

SPŠ Hronov

SPŠT Liberec

Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu